

Totalitarisme, de kracht van de rattenvangers van het onbehagen-10

Petra Bolhuis
Maieutiek-2022-1

Maieutiek najaar-2022-ArendtTotalitarisme

1

Bijsluiter

- Noodzakelijk en voldoende voorwaarden,
- Leerproces van geschiedenis,
- Onvoorspelbaarheid van de toekomst,
- Binnenland en buitenland, wij in onze concrete situatie én de bredere politieke realiteit.

Maieutiek najaar-2022-ArendtTotalitarisme

2

Overbodigheid

- Vluchtelingen die overbodig zijn of worden gemaakt.
- Economische processen die mensen overbodig maken.
- Gelijkheid en ongelijkheid doordat het project van de Franse revolutie is gelukt.
- Hang naar veiligheid en comfort en overbodigheid.

Maieutiek najaar-2022-ArendtTotalitarisme

3

De kiemen herkennen

1. Overbodigheid
2. Atomisering en verlies van individualiteit, verlatenheid
3. Instrumenteel denken verdringt het betekenisverlenende denken
4. Wantrouwen en leugen in de politiek en het geloof in complotten
5. Propaganda, ideologie en openlijke leugens,

Maieutiek najaar-2022-ArendtTotalitarisme

4

6. Machtscentralisatie en afschaffing van trias politica,
7. Indoctrinatie en terreur,
8. Objectieve vijanden en zuiveringen,
9. Beweging omwille van de beweging,
10. Waarheidsproductie,
11. Cynisme is schrandereid

Maieutiek najaar-2022-ArendtTotalitarisme

5

Het optimisme van Arendt,

1. Pluraliteit en nataliteit als onuitroeibare menselijk conditie.
2. Handelen en spreken als menselijke activiteit bij uitstek.
3. Betekenisverlening,
4. Denken over wat we doen.

Maieutiek najaar-2022-ArendtTotalitarisme

6

Goed burgerschap

- Belangenstrijd en politiek handelen.
- Wat is burgerschap?
- Waarom gaat het zo gemakkelijk over korte termijn eigenbelang en wat is daar mis mee?
- Belofte, vergeving en solidariteit.

Maieutiek najaar-2022-ArendTotalitarisme

7

Waarheid en getuigenissen

- Het waar maken en het behoeden van de waarheid gaat om;
- Tellen, meten en wegen.
- Betekenisverlening.
- Het verschil tussen de toetsbare feiten en de andere waarheid die uitgesproken moet worden.
- Zichtbaar en tastbaar maken van waarheid en waarden.
- Juist als het je niet direct aanbelangt kun je hoeder zijn van feiten als getuige. (v.b. Frank de Boer versus van Gaal en Amnesty)

Maieutiek najaar-2022-ArendTotalitarisme

8

Wat aanspraak doet op het goede ligt ook onder vuur

- Het is gek dat Zelenski inhoud moet geven aan 450 jaar vrijheid in Nederland. "Na de overwinning op het grote Spaanse Rijk kon Nederland een land bouwen op waarden als vrijheid, democratie en verscheidenheid van religie" zei hij.
- Maar juist als de strijd gestreden lijkt worden kleine gebaren geridiculiseerd en de geschiedenis wordt zelf onderdeel van de kritisch verlichte analyse. Hoe meer aanspraak op 'het goede' hoe meer kritiek. (zie bijv. Rob Hartmans Zwarte bladzijden uit de vaderlandse geschiedenis)

Maieutiek najaar-2022-ArendTotalitarisme

9

Wat kun je doen?

- Het cynisme loslaten,
- Samen handelen en spreken,
- Beloven, vergeven en solidariteit tonen,
- Vertrouwen geven en verdienen,
- Vrijheid, gelijkheid broederschap inhoud geven.
- Optimisme (Rosling feitenkennis)

Maieutiek najaar-2022-ArendTotalitarisme

10